

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Таганцев Н.С. Русское уголовное право. Часть общая: Лекции. в 2 т. Т. 2. Санкт-Петербург: Гос. типог., 1902. 656 с.
2. Скибицкий В.В. Освобождение от уголовной ответственности и отбывания наказания. Киев: Наукова думка, 1987. 183 с.
3. Трубников В.М. Умовно-досрокове звільнення від відбування покарання // Вісник Національного університету внутрішніх справ. 2002. № 12. С. 73–81.
4. Иногамова-Хегай Л. Основания и предпосылки применения условно-досрочного освобождения. Уголовное право. 2003. № 3. С. 4–6.
5. Кримінально-виконавче право України: (Загальна та Особлива частини): Навч. посіб. за заг. ред. О.М. Джузи. Київ: Юрінком Інтер, 2002. 448 с.
6. Тютюгин В.И. Условно-досрочное освобождение от наказания. Харьков: изд-во Харьк-го. юрид. ин-та, 1981. 68 с.
7. Ткачевский Ю.М. Досрочное освобождение от наказания. Москва: Госюриздат, 1962. 136 с.
8. Бандурка А.М. Общая теория социальной адаптации освобожденных от отбывания наказания. Харьков-Запорожье: НУВД, ЗГУ, 2002. 440 с.

УДК 343.9(477):343.5

КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСІБ, ЩО ВЧИНЯЮТЬ ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО, ТА ШЛЯХИ ЗАПОБІГАННЯ ВЧИНЕННЮ ЦЬОГО ЗЛОЧИНУ

CRIMINOLOGICAL CHARACTERISTIC OF PERSONS WHO COMMIT DOMESTIC VIOLENCE AND WAYS TO PREVENT THE COMMITTING OF THIS CRIME

Лук'янова Ю.О.,

*студентка магістратури кафедри кримінології і кримінально-виконавчого права
Інституту прокуратури та кримінальної юстиції
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого*

Статтю присвячено кримінологічній характеристиці рис та особливостей осіб, які вчиняють домашнє насильство. У роботі висвітлюються визначення терміна «домашнє насильство» відповідно до нормативних актів, визначаються види насильства, досліджується особистість злочинця через її структуру. Значна увага приділяється змінам в законодавстві та організаційним нововведенням, що можуть посприяти вирішенню проблеми домашнього насильства. Автором описуються можливі шляхи запобігання вчиненню такого виду злочину.

Ключові слова: домашнє насильство, кримінологічна характеристика, особистість злочинця, запобігання домашньому насильству, структура особистості злочинця.

Статья посвящена криминалогической характеристике черт и особенностей лиц, совершающих домашнее насилие. В работе освещаются определение термина «домашнее насилие» в соответствии с нормативными актами, определяются виды насилия, исследуется личность преступника через ее структуру. Значительное внимание уделяется изменениям в законодательстве и организационным нововведениям, которые могут помочь решению проблемы домашнего насилия. Автором описываются возможные пути предупреждения совершения такого вида преступления.

Ключевые слова: домашнее насилие, криминалогическая характеристика, личность преступника, предотвращение домашнего насилия, структура личности преступника.

The article is devoted to the criminological characterization of the features and characteristics of persons who commit domestic violence. The article covers the definition of the term "domestic violence" in accordance with normative acts, determines the types of violence, investigates the identity of the offender through its structure. Considerable attention is paid to changes in legislation and organizational innovations that can contribute to solving the problem of domestic violence. The author describes the possible ways to prevent the commission of such a crime.

Key words: domestic violence, criminological characteristics, identity of the offender, prevention of domestic violence, structure of the offender's personality.

Постановка проблеми. Проблема насильства однієї особи над іншою завжди була відкритою та актуальною. Ще більшого значення та впливу має проблема домашнього насильства, зокрема насильства над жінками та дітьми. Сьогодні ця тема є однією з найважливіших не тільки в Україні, а й у всьому світі. Часто про неї замовчують як члени родин, які стають жертвами, так і державні органи та громадські організації. Проте насилля триває протягом багатьох років та наносить непоправний вплив на духовне та фізичне здоров'я населення, збільшує кількість розлучень, призводить до збільшення безпритульних дітей, жебраків, породжує нових насильників.

У більшості прогресивних країн сучасності ця проблема давно є предметом активного обговорення та дослідження. Наша ж країна тільки долучається до процесу її вирішення. Доказом цього є криміналізація домашнього насильства, що вступить у силу разом зі змінами до Кримінального кодексу України з 11 січня 2019 року. Окрім цього, Закон України «Про запобігання та протидію до-

домашньому насильству» із 7 січня 2018 року визначає організаційно-правові засади запобігання та протидії домашньому насильству, основні напрями реалізації державної політики у цій сфері, що спрямовані на захист прав та інтересів осіб, які постраждали від такого явища.

Визначення кримінологічної характеристики осіб, що вчиняють домашнє насильство, є надзвичайно важливим, оскільки це виступає вагомим чинником у боротьбі з такою проблемою на різних рівнях, допомагає під час розслідування злочинів цього типу та сприяє встановленню і прогнозуванню тенденцій розвитку цього соціального явища.

Стан опрацювання. Питання характеристики осіб, що вчиняють домашнє насильство, розглядається в аспекті розгляду осіб, винних у насильницьких злочинах. Тому можна говорити про недостатню дослідженість цього питання. Окремі питання, пов'язані з характеристикою осіб, які вчиняють насильство в сім'ї, розглядали у своїх працях вітчизняні науковці Ю.М. Антонян, М.І. Бажанов,

О.М. Бандурка, А.Б. Блага, І.Г. Богатирьов, О.В. Бойко, В.В. Василевич, В.В. Вітвіцька, О.М. Джужа, О.Г. Колб, Д.В. Коломоець, І.І. Карпець, О.М. Костенко, В.В. Пивоваров, А.А. Піонтковський та ін. Із іноземних учених, хто досліджував це питання, можна виділити І. Аріаса, Д. Денкота, У. Дугласа, М. Дуттона, Д. Бебкока, Л. Бенкрафта, Д. Франа, М. Дураса, Д. Хінеса, Д. Лавсона, С. Міллера, С. Свана, Л. Гамбона, Д. Калдвела та ін.

Метою статті є надання кримінологічної характеристики особам, що вчиняють домашнє насильство з урахуванням останніх вітчизняних та іноземних досліджень із цього питання, визначення тенденцій розвитку такого явища та освітлення можливих шляхів запобігання цього злочину.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до Закону України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами», що був прийнятий 6 грудня 2017 року та набуде чинності 11 січня 2019, домашнє насильство – це умисне систематичне вчинення фізичного, психологічного або економічного насильства щодо подружжя чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких відносинах, що призводить до фізичних або психологічних страждань, розладів здоров'я, втрати працездатності, емоційної залежності або погіршення якості життя потерпілої особи [3]. Текст Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» від 7 грудня 2017 року зазначає, що домашнім насильством є діяння (дії або бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місяця проживання або між родичами, або між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає (проживала) особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, що й постраждала особа, а також погрози вчинення таких діянь [2]. У Стамбульській конвенції, у свою чергу, вказується, що домашнє насильство означає будь-які дії фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, які відбуваються в сім'ї або в сімейному колі, або між колишніми чи поточними подружжями, партнерами, незалежно від того, чи кривдник живе або колись жив із жертвою [1]. Україна підписала Стамбульську конвенцію 7 листопада 2011 року. Законодавцем було імплементовано деякі положення цієї конвенції, проте з певними змінами. Сьогодні Рада Європи не визнає ратифікацію Стамбульської конвенції Україною саме через зміни до неї, які змінюють ключову суть акта.

Залежно від виду домашнього насильства можна виділити фізичне, сексуальне, психологічне та економічне насильство в сім'ї [6, с. 10–11]. Фізичне насильство – це умисне нанесення одним членом сім'ї іншому члену сім'ї побоїв, тілесних ушкоджень, що може призвести чи призвело до смерті постраждалого, порушення фізичного чи психічного здоров'я, нанесення шкоди його честі та гідності. Сексуальним насильством є протиправне посягання одного члена сім'ї на статеву недоторканність іншого члена сім'ї, а також дії сексуального характеру щодо неповнолітнього члена сім'ї. Під психологічним насильством розуміється насильство, пов'язане з дією одного члена сім'ї на психіку іншого члена сім'ї шляхом словесних образ чи погроз, переслідування, залякування, якими навмисно спричиняється емоційна невпевненість, нездатність захистити себе та може завдаватися або завдається шкода психічному здоров'ю. У психологічному насильстві можна виокремити вербальне (за допомогою критики та докорів) та емоційне насильство (використовуючи міміку, погляди,

жести) [9, с. 143]. Економічне насильство – це умисне позбавлення одним членом сім'ї іншого члена сім'ї житла, їжі, одягу та іншого майна чи коштів, на які постраждалий має передбачене законом право, що може призвести до його смерті, викликати порушення фізичного чи психічного здоров'я [10, с. 80]. Таким чином, залежно від виду насильства можуть відрізнятися риси та особливості осіб, які його вчиняють.

Для надання характеристики особам, що вчиняють домашнє насильство, спочатку треба визначити, що є особистістю злочинця взагалі. Думки науковців стосовно цього питання розділилися. Відповідно до підходу першої групи вчених, таких як І. Даньшин, В. Голіна, Ю. Шемшученко, А. Долгова, особистість злочинця – це сукупність стійких соціальних властивостей і ознак, соціально значущих біопсихологічних особливостей індивіда, які реалізуються в попередньо скоєному злочині, надають діянню характер суспільної небезпеки, а винній особі властива соціальна небезпечність, у зв'язку з чим вона притягується до кримінальної відповідальності. А. Зелінський, Я. Гілінський притримуються думки, що особистістю злочинця є сукупність соціально-демографічних, психологічних і моральних характеристик, в тій чи іншій мірі типово притаманних особам, винним у злочинній діяльності того чи іншого типу. Третій підхід базується на визначенні особистості злочинця як криміногенної особистості, яка характеризується сукупністю властивостей і якостей суб'єкта, що вказують на схильність до вчинення злочину і його повторення.

Для дослідження особистості домашнього насильника автор буде притримуватися другого підходу до визначення особистості злочинця. Таким чином, під особистістю сімейного насильницького злочинця необхідно розуміти сукупність специфічних соціально-демографічних, моральних та соціально значущих біопсихологічних характеристик і станів, що проявилися у вчиненні насильницького злочину проти життя і здоров'я особи у сімейній сфері [5]. Тобто кримінологічна характеристика такої особи – це кримінологічний опис комплексу соціально значущих ознак особи, наділеної такими якостями, зважаючи на її взаємодію із зовнішніми умовами й обставинами, що призводить до вчинення нею актів насильства стосовно члена (членів) сім'ї.

Згідно з позицією А. Благі, основними елементами структури особи злочинця зазначеної категорії є такі: 1) соціально-демографічні; 2) кримінально-правові; 3) соціально-рольові; 4) морально-психологічні [4]. Ураховуючи ґрунтовність такого типу структури, нею доцільно користуватися під час надання характеристики особам-домашнім злочинцям. К. Филипенко у своїй праці «Кримінологічна характеристика особистості, винної в домашньому насильстві» детально відобразила у відсотковому співвідношенні ризикоманітні дані про особу злочинця такого типу [13].

До соціально-демографічних ознак належить вік, стать, освіта, сімейний стан, рід занять, соціальне становище, місце народження та проживання, громадянство тощо. Вчинення такого виду злочину характерне для осіб чоловічої статі (92–96%), рідше жіночої (4–8%). Вік, у якому особи частіше вчиняють насильство, у різних учених не однаковий. За даними досліджень А. Благі, це 21–29 та 30–39 років, О. Бандурки, К. Левченко, І. Трубавіної – 30–39 та 40–49 років. Згідно з напрацюваннями О. Гуміна, пік вчинення насильства у віці 36–40 (37,5%) та 31–35 років (26%) [5].

Насильницькі злочини в сім'ї, як зазначає В. Топчій, найчастіше вчиняють особи середнього віку, зважаючи на низку причин: по-перше, саме в цей період люди зазвичай одружуються та народжують дітей; по-друге, фізичний стан у цьому віці не обтяжений певними серйозними хворобами, а отже, члени подружжя зазвичай мають добру фізичну форму; по-третє, представники саме такої вікової категорії частіше стикаються зі стресовими ситуаціями (на

роботі, у колі друзів, безпосередньо в сім'ї), наслідками яких стають агресивність, конфліктність тощо [11, с. 87].

На думку багатьох кримінологів, учинення насильницьких злочинів характерне для осіб із низьким рівнем освіти. Найбільше випадків насильства у родині простежується у осіб, які мають повну та неповну загальну середню освіту (56%), середню спеціальну (36%) і початкову вищу (3%). Невелика кількість нападників мають повну вищу освіту (5%) або взагалі не мають жодної [8, с. 59–60]. Певна тенденція простежується, проте наявність вищої освіти в осіб не може гарантувати негативне ставлення до насильства в родині.

Відповідно до напрацювань А. Благої, кількість мешканців міст, що вчиняють таке насильство, становить 37%, мешканців сіл – 31,2%, обласних центрів – 20,5%, селищ – 11,3%.

Завдяки кримінально-правовим ознакам правопорушника можна оцінити з кримінально-правових позицій, зокрема визначити його мотивацію і спрямованість, інтенсивність дій, тривалість, одноособовість чи колективність учинення, наявність судимостей тощо. Згідно з працями вітчизняних учених, кожен третій із таких осіб раніше вже вчинив злочини (переважно корисливі): крадіжки (36%), грабежі (9%), розбої (4%), шахрайства (1%). Також мали місце вироки за насильницькі злочини (24%), зокрема згвалтування (6%). Окрім цього, більше третини засуджених було притягнуто до адміністративної відповідальності, 28% винних раніше вже були судимі. Не викликає здивування той факт, що під час скоювання діяння 70% осіб були в нетверезому стані. Проте варто пам'ятати, що більша частина випадків не була досліджена через велику латентність цього явища, враховуючи низку різних факторів, які зумовлюють прихованість такого злочину.

Вагоме значення мають соціально-рольові ознаки в структурі особистості домашнього насильника. Це ті ознаки, які характеризують правопорушника з точки зору відношення до різних соціальних груп та в різних сферах його життя. Таким насильникам властиве відмежування від позитивно налаштованих груп, прихильність до негативних ролей та функцій, неповага до приписів закону, ігнорування своїх обов'язків. Згідно з дослідженнями К. Филипко, домашні злочинці більше всього часу проводять із друзями (66,6%), менше вдома (26,6%) та із сусідами (10%) і колегами (5,3%). Найкращим оточенням вони вважають друзів (70%), родичів (14,6%) та сусідів (15,3%). Естетичне задоволення вони отримують від перегляду телебачення та користування інтернетом (75,3%), від читання газет та журналів (22%). 84,6% вважають найбільш шанованою людиною друга [13].

Через морально-психологічні ознаки можна встановити відношення особистості до соціальних цінностей і виконуваних ним ролей, мотиваційні цінності, емоційно-вольові якості особи. Найпоширенішою структурою морально-психологічної підсистеми є така, що включає в себе: спрямованості (світогляд, особистісні орієнтації, соціальні установки, мотиви), психічні, емоційні стани особи, темперамент та біологічно зумовлені властивості особи, досвід (знання, навички, звички) [7, с. 286].

Загальна думка серед кримінологів полягає в тому, що особи, які вчиняють домашнє насильство, мають занижену самооцінку або завищену, швидко роздратовуються, є агресивними, тривожними, закритими в собі, егоцентричними, грубими і мстивими. Вони зневажливо ставляться до членів своєї родини та мають завищені очікування від них. Таким людям важко вести переговори, вирішувати проблеми мирно, просити допомоги в інших. Часто спостерігаються психологічні відхилення, нервовні стани, апатії, схильності до суїциду та різноманітних залежностей. Такі залежності часто приводять до втрати контролю над поведінкою та поступової деградації. Фізичні вади та інвалідність також мають вплив на особистість злочинця, бо постійно відбиваються на нервовій системі особи.

Нервово-психологічні розлади викликаються через нерозвиненість батьківських почуттів і навичок, що є частою проблемою у молодих батьків.

Різні фактори сприяють домашньому насильству: криза чоловічої гендерної ідентичності, складна економічна ситуація, табу на чоловічу «емоційність», подавлення дійсних емоцій, стрес, виховання в родині, шкільне становлення, низький рівень інтересів та культури [12].

Для боротьби з явищем домашнього насильства, відповідно до Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», визначено суб'єктів, що здійснюють заходи запобігання у цій сфері. До них належать спеціально уповноважені органи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству; інші органи та установи, на які покладаються функції зі здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству (служби у справах дітей, уповноважені підрозділи органів Національної поліції України, органи управління освітою, навчальні заклади, установи та організації системи освіти, органи охорони здоров'я, установи та заклади охорони здоров'я тощо); загальні та спеціалізовані служби підтримки постраждалих осіб (центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, притулки для дітей, центри соціально-психологічної реабілітації дітей, центри соціально-психологічної допомоги); громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах.

Важливим аспектом профілактики насильства в сім'ї з боку органів внутрішніх справ є вжиття заходів, спрямованих на своєчасне виявлення осіб, схильних до вчинення насильства в сім'ї, або якщо існує реальна загроза його вчинення. Із 12 червня 2017 року в окремих містах України стартував проект «Поліна». Це мобільні групи у складі МВС України, які уміщують дільничних офіцерів поліції, працівників ювенальної превенції, слідство карного розшуку та екіпажі патрульної поліції. Наразі такі групи існують не скрізь, проте в майбутньому на їхній захист та превенцію можна буде розраховувати у кожному місті.

Щодо запобігання домашньому насильству, то МВС України тісно співпрацює з міжнародним правозахисним центром «Ла Страда-Україна». Починаючи з 1997 року, ця організація співпрацює з ООН, проводить превентивно-освітню діяльність, соціальну роботу з постраждалими, займається вдосконаленням державної політики та проводить дослідження з приводу насильства в сім'ях.

Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» передбачає створення Єдиного державного реєстру випадків домашнього насильства та насильства за ознакою статі. До нього планується вносити відомості про факти скоєння насильства, особу жертви та кривдника. Серед науковців панує думка, що створення такої інформаційної системи буде суперечити міжнародним стандартам захисту прав людини. Через широке коло осіб, які будуть мати доступ до цієї системи, можливе погіршення ситуації з цим явищем та виникнення нових загроз для потерпілих та осіб, які повідомили про насильницький напад. Такий реєстр суперечить приписам Стамбульської конвенції, оскільки має вестися збір загальних даних, а не персональних даних осіб.

Таким чином, запобігати домашньому насильству можна на декількох рівнях. На першому рівні через прийняття міжнародних та державних актів. На наступному рівні – через громаду, суспільне інформування, розпорядчі акти, адвокатуру, церкви. І найважливіший рівень, на думку автора, – рівень окремої особи, сім'ї. Через самооборону, використання ефективної співпраці з психологами, соціальними педагогами та членами однієї сім'ї, можна отримати значні покращення в цій сфері.

Варто розробляти та реалізовувати програми екстреної та довготривалої допомоги жертвам насильства та їхнім сім'ям, спеціальні програми просвіти, зокрема тренінги

з попередження насильства в молодіжному середовищі, проводити консультування та психологічної корекції для кривдника, жертви, інших членів сім'ї [10]. Державі варто фінансувати та підтримувати центри надання допомоги особам, постраждалим від домашнього насилля.

Висновки. Таким чином, проблема домашнього насильства залишається актуальною й сьогодні. Україна

приймає рішення, запроваджує та тестує нові способи боротьби з цим явищем. Необхідно долучитися та запозичувати іноземний досвід держав, які вже давно працюють над вирішенням цієї проблеми та мають позитивні здобутки. Залежно від правильного визначення характеристики осіб, які вчиняють домашнє насильство, залежить рівень прогресу в боротьбі з таким явищем у суспільстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence. Istanbul, 11.05.2011. URL: <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/rms/090000168008482e>.
2. Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» від 07.12.2017 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19>.
3. Закон України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами» від 06.12.2017 р. (набере чинності 11.01.2019 р.). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2227-19>.
4. Блага А.Б. Насильство в сім'ї (кримінологічний аналіз і запобігання): монографія. Харків: Макаренко, 2014. 360 с.
5. Гумін О.М. Характеристика осіб, які вчиняють насильство в сім'ї, 2014.
6. Правові та кримінологічні засади запобігання насильству в сім'ї: навч. посіб. / За заг. ред. О.М. Джужі, І.В. Опришка, О.Г. Кулика. Київ: Національна академія внутрішніх справ України. 2005. 124 с.
7. Романов В.В. Юридическая психология. Москва: Юристь, 1998. 488 с., URL: http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/29230/1/029_172_177.pdf.
8. Соціальна і корекційна робота з особами, які вчинили насильство в сім'ї: навч-метод. посіб. У 2 т. Т.1 / за заг. ред. О.М. Бандурки, К. Б. Левченко, І.М.Трубавіної. Київ: Україна, 2011. 171 с.
9. Соціальна педагогіка: мала енциклопедія / [За заг. ред. проф. І.Д. Звереві]. Кб]d Центр учбової літератури, 2008. 336 с.
10. Ткаченко І. Н. Теоретико-кримінологическая характеристика факторов, обуславливающих насилие в семье. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. 2013. № 6–1. том 1. С. 80.
11. Топчий В.В. Кримінологічна характеристика особи насильницького злочинця. Європейські перспективи. 2015. No 5. С. 85–91.
12. Тугельбаева Б.Г., Хамзаева А.Д. Учебное пособие для преподавания курса «Криминология: Проблемы предупреждения домашнего (семейного) насилия». Бишкек, 2010. 134 с.
13. Филиппенко К.В. Криминологическая характеристика личности, виновных в бытовом насилии. Психопедагогика в правоохранительных органах, 2010, № 1 (40), С. 65–70.

UDC 340.6:343.226

THE IMPACT OF THE INTERNET ON A MORAL AND PHYSICAL HEALTH OF CHILDREN

ВПЛИВ ІНТЕРНЕТУ НА МОРАЛЬНЕ ТА ФІЗИЧНЕ ЗДОРОВ'Я ДІТЕЙ

Petrakova A.V.,

*Student of the Institute of Prosecution and Criminal Justice
Yaroslav Mudryi National Law University*

The article is devoted the problem of modernity – the impact of the Internet on the moral and physical health of children and the Internet addiction of adolescents. The author examines the statistical data on this topic. Also examines the issue of promoting Internet resources, the spread of crime among adolescents. The article reveals the issues of children's activist and common core measures to reduce its level. The author of the article analyzes the foreign experience in the sphere of information security and offers its own ways of ensuring the moral and physical safety of children online.

Key words: information security, Internet addiction, children's victimology, inversion of roles, cyberbullying.

Стаття присвячена актуальній проблемі сучасності – впливу Інтернету на моральне та фізичне здоров'я дітей, а також Інтернет-залежності підлітків. Автор статті досліджує статистичні дані з указаної теми. Також розглядається питання про сприяння Інтернет-ресурсів розповсюдженню злочинності серед підлітків. Розкривається питання дитячої віктимності, а також загальні основні заходи для зниження її рівня. Автор статті аналізує зарубіжний досвід у сфері забезпечення інформаційної безпеки й пропонує власні шляхи гарантування моральної та фізичної безпеки дітей в Інтернеті.

Ключові слова: інформаційна безпека, Інтернет-залежність, дитяча віктимність, інверсія ролей, кібербулінг.

Статья посвящена актуальной проблеме современности – влиянию Интернета на моральное и физическое здоровье детей, а также Интернет-зависимости подростков. Автор статьи исследует статистические данные по указанной тематике. Также рассматривается вопрос о содействии Интернет-ресурсов распространению преступности среди подростков. Раскрываются вопросы детской виктимности, а также общие основные меры для снижения ее уровня. Автор статьи анализирует зарубежный опыт в сфере обеспечения информационной безопасности и предлагает собственные пути обеспечения моральной и физической безопасности детей в Интернете.

Ключевые слова: информационная безопасность, Интернет-зависимость, детская виктимность, инверсия ролей, кибербуллинг.

With the advent of computer technology, the company has received not only free access to information, but also the lack of control, what caused a negative impact on the immature child's psyche. Every day there are gigabytes of information, which could place any person without proper control, reliability, risks, consequences that may result from information. One of the

largest mobile operators of Ukraine initiated the all-Ukrainian sociological research "Knowledge and attitude of Ukrainians to the issue of safety of children on the Internet". The results showed that 76% of parents don't even know what sites their children visit [5] it is Also an important problem in the society is Internet addiction, moving the real world into the virtual.